

**LEGEA nr. 379 din 30 septembrie 2003, actualizată,
privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război**

Cu modificările și completările ulterioare aduse de:

- OUG nr. 17 din 9 martie 2005;
- Legea nr. 429 din 22 noiembrie 2006;
- Legea nr. 329 din 5 noiembrie 2009;
- **Legea nr. 286 din 19 noiembrie 2015;**

CAP. I

Dispozitii generale

ART. 1

Mormintele si operele comemorative de razboi romanesti, precum si cele straine situate pe teritoriul Romaniei sunt considerate asezaminte social-culturale, fiind supuse regimului juridic stabilit de prezenta lege.

ART. 2

(1) In sensul prezentei legi, mormintele de razboi sunt locurile de inhumare a persoanelor care au decedat in timpul si din cauza conflictelor armate ca urmare a indeplinirii unui serviciu comandat sau voluntar in interesul statului ai caror cetateni au fost, precum si alte locuri in care se pastreaza ramasitele pamantesti ale acestora.

(2) Mormintele de razboi pot fi individuale sau comune, izolate ori grupate in cimitire de onoare, parcele de onoare, osuare sau mausolee.

(3) Cimitirele militare sau parcelele militare din cimitirele civile, administrate de catre comendurile de garnizoana, nu sunt considerate, potrivit legii, cimitire sau parcele de onoare.

ART. 3

Sunt asimilate mormintelor de razboi:

- a) Mormantul Ostarului Necunoscut;
- b) mormintele cetatenilor romani prizonieri, internati civili de razboi sau deportati;
- c) mormintele membrilor formatiunilor de Cruce Rosie si ale corespondentilor de razboi, decedati in timpul si din cauza conflictelor armate, indeplinind o misiune;
- d) mormintele militarilor sau ale persoanelor civile, cetateni romani, care au murit in timp de pace indeplinind un serviciu comandat in domeniile apararii nationale, ordinii publice si sigurantei nationale;
- e) mormintele persoanelor decedate in alte situatii prevazute de lege.

ART. 4

(1) Mormintele de razboi straine situate pe teritoriul Romaniei au acelasi regim ca si mormintele de razboi romanesti.

(2) Sunt asimilate mormintelor prevazute la alin. (1) si cele ale prizonierilor si internatilor civili de razboi, cetateni straini.

ART. 5

Sunt considerate opere comemorative de razboi edificiile, monumentele de arta, placile si altarele comemorative, troitele, crucile, cenotafurile sau orice alte constructii ori lucrari realizate in memoria celor prevazuti la art. 2-4.

ART. 6

Mormintele si operele comemorative de razboi care sunt inscrise in Lista monumentelor istorice se supun regimului juridic stabilit prin Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, cu modificarile ulterioare, precum si dispozitiilor prezentei legi.

ART. 7

(1) Activitatile si masurile de protejare a mormintelor si operelor comemorative de razboi se realizeaza in interes public si pot constitui cauza de utilitate publica, in conditiile legii.

(2) In sensul prezentei legi, prin protejarea mormintelor si operelor comemorative de razboi se intelege ansamblul de masuri cu caracter stiintific, juridic, administrativ, financiar, fiscal si tehnic menite sa asigure cercetarea, identificarea, inventarierea, clasarea, evidenta, conservarea, marcarea, inclusiv paza si intretinerea, restaurarea, stramutarea si punerea in valoare a acestora.

(3) Asupra imobilelor pe care sunt amplasate morminte sau opere comemorative de razboi se pot aplica servituti de utilitate publica, instituite conform legii.

ART. 8

(1) Mormintele si operele comemorative de razboi apartin fie domeniului public sau privat al statului ori al unitatilor administrativ-teritoriale, fie sunt proprietate privata a persoanelor fizice sau juridice.

(2) Mormintele si operele comemorative de razboi proprietate publica a statului sau a unitatilor administrativ-teritoriale sunt inalienabile, imprescriptibile si insesizabile **și sunt monumente de for public**. Acestea pot fi date in administrarea institutiilor publice, pot fi concesionate sau inchiriate, in conditiile legii, cu avizul Oficiului National pentru Cultul Eroilor.

(3) **Bunurile materiale sau elementele constitutive ale construcțiilor ori lucrărilor, realizate din fonduri proprii, aflate în domeniul privat al statului și în administrarea Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, destinate a fi incluse în opere comemorative de război, pot fi transmise cu titlu gratuit proprietarilor sau administratorilor obiectivelor comemorative de război românești din țară și străinătate. Transferul bunurilor pe teritoriul României se va realiza prin proces-verbal de predare-primire, aprobat de ordonatorul principal de credite.**

(4) **Autoritățile administrației publice au obligația să asigure protejarea și punerea în valoare a mormintelor și operelor comemorative de război aflate în administrarea lor.**

ART. 9

(1) Mormintele si operele comemorative de razboi apartinand domeniului privat pot face obiectul circuitului civil fara a li se schimba destinatia, in conditiile stabilite de prezenta lege.

(2) Imobilele pe care sunt amplasate mormintele si operele comemorative de razboi, aflate in proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat, pot fi vandute numai in conditiile exercitarii dreptului de preemtiune al statului sau al unitatilor administrativ-teritoriale, dupa caz, prin Oficiul National pentru Cultul Eroilor, sub sanctiunea nulitatii absolute a vanzarii. Fac exceptie imobilele cu destinatie de locuinta pe care sunt amplasate placi comemorative.

(3) Proprietarii, persoane fizice sau juridice, care intentioneaza sa vanda imobilele pe care sunt amplasate morminte ori opere comemorative de razboi vor instiinta in scris consiliul local al unitatii administrativ-teritoriale in a carui raza se afla imobilul in cauza.

(4) Consiliile locale ale unitatilor administrativ-teritoriale vor transmite Oficiului National pentru Cultul Eroilor instiintarea prevazuta la alin. (3), in termen de 7 zile de la primirea acesteia.

(5) Termenul de exercitare a dreptului de preemtiune al statului este de 30 de zile de la data inregistrarii instiintarii prevazute la alin. (3) la Oficiul National pentru Cultul Eroilor.

(6) In cazul in care Oficiul National pentru Cultul Eroilor nu isi exercita dreptul de preemtiune in termenul prevazut la alin. (5), acest drept se transfera autoritatilor administratiei publice locale, care il pot exercita intr-un termen de 15 zile, calculat de la expirarea termenului prevazut la alin. (5).

ART. 10

In cazul in care imobilul pe care se afla dispuse morminte si opere comemorative de razboi nu are proprietar cunoscut, obligatiile ce decurg din prezenta lege revin autoritatilor administratiei publice locale sau centrale, dupa caz, din unitatea administrativ-teritoriala pe al carei teritoriu este situat imobilul.

ART. 11

Pentru infiintarea sau protejarea mormintelor si operelor comemorative de razboi, la propunerea Oficiului National pentru Cultul Eroilor, pot fi expropriate imobile, in conditiile legii.

CAP. II

Infiintarea si protejarea mormintelor si operelor comemorative de razboi

ART. 12

Infiintarea de cimitire si parcele de onoare cu morminte romanesti se face, in conditiile legii, cu aprobarea Oficiului National pentru Cultul Eroilor.

ART. 13

Infiintarea pe teritoriul Romaniei a cimitirelor sau a parcelelor de onoare cu morminte straine se face in conformitate cu prevederile tratatelor internationale in domeniu la care Romania este parte, iar in lipsa acestora, prin hotarare a Guvernului.

ART. 14

(1) Operele comemorative de razboi se realizeaza cu respectarea legislatiei in domeniul autorizarii constructiilor si cu avizul Oficiului National pentru Cultul Eroilor.

(2) Constructia operelor comemorative de razboi straine pe teritoriul Romaniei se face cu aprobarea Guvernului.

(3) Înființarea și protejarea mormintelor și a operelor comemorative de război românești de către Oficiul Național pentru Cultul Eroilor pe teritoriul altor state se fac în conformitate cu prevederile acordurilor internaționale bilaterale în domeniul comemorativ, precum și ale protocoalelor încheiate în baza acestor acorduri.

ART. 15

Modificarea sau stramutarea mormintelor ori a operelor comemorative de razboi se face cu avizul Oficiului National pentru Cultul Eroilor.

ART. 16

Modificarea suprafetelor pe care sunt amplasate, stramutarea sau reamenajarea mormintelor de razboi straine, precum si orice interventie asupra operelor comemorative de razboi straine aflate pe teritoriul Romaniei se fac numai cu aprobarea Guvernului si sub supravegherea Oficiului National pentru Cultul Eroilor, in conformitate cu tratatele internationale, iar in lipsa acestora, prin hotarare a Guvernului, dupa ce a fost instiintat statul interesat si s-au stabilit pe cale diplomatica detaliile unor asemenea interventii.

ART. 17

Ramasitele pamantesti ale persoanelor decedate in conditiile prevazute la art. 2-4 se inhumeaza in mod individual, cu exceptia cazurilor de forta majora care impun un mormant comun. La fiecare mormant se asaza un insemn de capatai pe care sunt inscrise date minime de identificare a persoanei decedate. Insemnul de capatai este specific religiei celui inhumat si are forma si dimensiunile precizate in normele tehnice prevazute de Regulamentul de organizare si functionare a Oficiului National pentru Cultul Eroilor.

ART. 18

(1) In scopul asigurarii unei protejari adecvate a mormintelor de razboi se poate proceda la stramutarea acestora.

(2) La reorganizarea, extinderea sau construirea cimitirelor de onoare se vor respecta normele tehnice prevazute in Regulamentul de organizare si functionare a Oficiului National pentru Cultul Eroilor.

(3) Este interzisa inhumarea in cimitirele sau in parcelele de onoare a altor persoane decedate decat cele prevazute la art. 2-4.

ART. 19

Toate mormintele și operele comemorative de razboi vor avea asigurata o zona de protectie. In zona de protectie pot fi instituite servituti de utilitate publica si reglementari speciale de construire prin planurile si regulamentele de urbanism aprobate si avizate conform legii.

ART. 20

(1) Evidenta generala a mormintelor si operelor comemorative de razboi se tine de catre Oficiul National pentru Cultul Eroilor.

(2) Institutiile publice si autoritatile administratiei publice locale sunt obligate sa tina propria evidenta a mormintelor si operelor comemorative de razboi aflate in administrarea sau in proprietatea lor, dupa caz.

(3) Ministerul Afacerilor Externe, prin reprezentantele diplomatice sau oficiile consulare, organizeaza, pastreaza si actualizeaza permanent evidenta mormintelor si operelor comemorative de razboi romanesti din strainatate.

ART. 21

Evidenta, inventarierea, marcarea, intretinerea, conservarea si restaurarea mormintelor si operelor comemorative de razboi se realizeaza in conformitate cu normele tehnice prevazute in Regulamentul de organizare si functionare a Oficiului National pentru Cultul Eroilor.

ART. 22

Finantarea activitatilor de infiintare si protejare a mormintelor si a operelor comemorative de razboi romanesti se face astfel:

a) pentru cele din strainatate, prin bugetul Oficiului National pentru Cultul Eroilor si potrivit tratatelor internationale la care Romania este parte;

b) pentru cele dispuse pe teritoriul national si care apartin domeniului public sau privat al statului, din bugetele institutiilor publice in a caror administrare se afla, iar pentru cele care apartin domeniului public sau privat al unitatilor administrativ-teritoriale, din bugetele acestora.

ART. 23

Intretinerea si marcarea mormintelor si operelor comemorative de razboi straine, aflate pe teritoriul Romaniei, se realizeaza de catre autoritatile administratiei publice, potrivit legii si in conformitate cu tratatele internationale la care Romania este parte.

ART. 24

(1) In functie de importanta si de amploarea lucrarilor de infiintare sau de protejare a mormintelor si operelor comemorative de razboi romanesti si straine, aflate pe teritoriul national, Oficiul National pentru Cultul Eroilor poate sustine finantarea sau cofinantarea acestora din bugetul propriu.

(2) **Lucrările prevăzute la alin. (1) sunt lucrări de interes public național pentru care nu se datorează taxa pentru eliberarea certificatului de urbanism și autorizației de construire.**

CAP. III

Oficiul National pentru Cultul Eroilor

ART. 25

(1) Se înființează Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Apărării Naționale.

(2) Organizarea și funcționarea, precum și stabilirea numărului maxim de posturi ale Oficiului Național pentru Cultul Eroilor se fac prin regulament de organizare și funcționare, aprobat prin hotărâre a Guvernului.

(3) Oficiul Național pentru Cultul Eroilor este condus de un director, numit prin ordin al ministrului apărării naționale, în conformitate cu dispozițiile legale.

(4) Structura posturilor pe compartimente, statul de funcții și structura de personal se aprobă prin ordin al ministrului apărării naționale.

(5) Oficiul Național pentru Cultul Eroilor întocmește proiectul bugetului propriu care se prevede distinct în bugetul Ministerului Apărării Naționale.

(6) Finanțarea Oficiului Național pentru Cultul Eroilor se asigură de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Apărării Naționale.

ART. 26

Oficiul National pentru Cultul Eroilor are urmatoarele atributii:

a) organizeaza sistemul national de cercetare si evidenta a mormintelor si operelor comemorative de razboi, romanesti si straine, aflate pe teritoriul Romaniei, si a celor romanesti din strainatate si actioneaza pentru cautarea, descoperirea si identificarea acestora;

b) tine evidenta centralizata a mormintelor si operelor comemorative de razboi, romanesti si straine, aflate pe teritoriul Romaniei, si a celor romanesti din strainatate, precum si a obiectelor de identificare descoperite ocazional sau cu prilejul exhumarilor;

c) colaboreaza cu organizatiile neguvernamentale si cultele religioase recunoscute de lege in aplicarea prezentei legi, precum si cu cele din strainatate care au obiect de activitate similar;

d) ia masurile necesare pentru infiintarea si protejarea mormintelor si operelor comemorative de razboi romanesti in strainatate;

e) propune Ministerului Apărării Naționale inițierea proiectelor de hotărâri ale Guvernului pentru înființarea, modificarea, precum și pentru construirea mormintelor și operelor comemorative de război străine pe teritoriul României;

f) initiaza, in colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe, incheierea acordurilor internationale privind regimul mormintelor si operelor comemorative de razboi;

g) valorifica toate datele si informatiile existente si actioneaza pentru cautarea, descoperirea, identificarea si luarea in evidenta a mormintelor de razboi;

h) hotaraste modalitatile de regrupare a osemintelor mortilor de razboi si insemnele comemorative pentru locurile de inhumare comune atunci cand nu pot fi amenajate morminte individuale;

i) pune la dispozitie celor interesati, la cerere, datele de care dispune referitoare la locul de inhumare a persoanelor decedate, in conditiile prevazute la art. 2-4;

j) colaboreaza cu reprezentantele diplomatice straine pentru organizarea ceremonialelor de comemorare a militarilor acestor state inhumati pe teritoriul Romaniei;

k) elaboreaza si supune spre aprobare Guvernului, impreuna cu institutiile de aparare si ordine publica, programul manifestarilor prilejuite de Ziua Eroilor si de alte evenimente;

l) avizeaza sau aproba, dupa caz, modificarea ori stramutarea mormintelor si operelor comemorative de razboi romanesti aflate pe teritoriul national;

m) initiaza, impreuna cu institutiile abilitate prin lege, proiectele de acte normative pentru declararea utilitatii publice si exproprierea, in conditiile legii, a imobilelor pe care se afla amplasate sau se vor construi morminte si opere comemorative de razboi;

n) propune Comisiei Nationale a Monumentelor Istorice mormintele si operele comemorative de razboi de pe teritoriul Romaniei care sa fie cuprinse in Lista monumentelor istorice;

o) sesizeaza Ministerul Culturii si Cultelor, atunci cand detine informatii, cu privire la interventii neautorizate asupra operelor comemorative de razboi cuprinse in Lista monumentelor istorice sau cand este incalcata zona de protectie a acestora;

p) promoveaza programe si participa la valorificarea in plan educativ a memoriei celor cazuti pentru tara;

q) **organizează manifestări științifice și sesiuni de comunicări, editează și distribuie publicatii si produse media pentru educarea patriotica a cetatenilor;**

r) organizeaza, in colaborare cu Ministerul Educatiei, Cercetarii si Tineretului, tabere pentru tineret, in scopul ingrijirii mormintelor si operelor comemorative de razboi, pe care le poate sustine financiar;

s) elaboreaza proiectele de acte normative pentru darea in administrarea unitatilor administrativ-teritoriale a mormintelor si operelor comemorative de razboi de interes national;

s) reprezinta Guvernul Romaniei la activitatile internationale care au ca obiect mormintele si operele comemorative de razboi;

t) colaboreaza cu organizatii guvernamentale si neguvernamentale din strainatate care au obiect de activitate similar;

t) controleaza respectarea regimului juridic al mormintelor si operelor comemorative de razboi, aplica sanctiuni sau sesizeaza, dupa caz, autoritatile abilitate de lege, atunci cand regimul acestora este incalcat;

u) intocmeste proiectul bugetului propriu de venituri si cheltuieli;

v) propune trecerea unor morminte si opere comemorative de razboi in patrimoniul public al unitatilor administrativ-teritoriale;

w) initiaza proiecte de hotarari privind infiintarea, modificarea sau protejarea mormintelor si operelor comemorative de razboi, la propunerea institutiilor de aparare si ordine publica;

x) initiaza, impreuna cu Ministerul Culturii si Cultelor si cu alte institutii abilitate prin lege, concursuri pentru proiectarea si executarea de monumente de natura mormintelor si operelor comemorative de razboi, astfel cum sunt definite la art. 5, precum si de biserici aferente cimitirelor in care se afla mormintele de razboi, selecteaza proiectele si urmareste finalizarea acestora;

y) formuleaza propuneri in vederea editarii de timbre omagiale si comemorative pe teme legate de cinstirea eroilor;

y¹) avizează regulamentele de construcție din zonele de protecție a mormintelor și operelor comemorative de război;

y²) publică Lista mormintelor și operelor comemorative de război în Monitorul Oficial al României, Partea I, și o actualizează ori de câte ori apar modificări;

y³) execută controlul la morminte și opere comemorative de război privind starea lor de conservare și respectarea avizelor de specialitate emise, precum și controlul șantierelor având drept obiect mormintele și operele comemorative de război, indiferent de regimul de proprietate, de natura operațiunilor și de sursa de finanțare;

y⁴) constată contravenții și aplică sancțiuni, prin împuternicirile săi, și ia măsurile de sesizare a organelor de cercetare penală, în cazul infracțiunilor;

y⁵) susține, în condițiile legii, programe și proiecte de revitalizare și punere în valoare a mormintelor/operele comemorative de război, hotărăște strategii și cofinanțează programe și publicații pentru animarea culturală și stimularea interesului public față de mormintele și operele comemorative de război;

y⁶) editează, finanțează și publică, anual, Buletinul informativ al Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, precum și alte publicații de specialitate, pe orice tip de suport și în mediul virtual;

z) alte atribuții prevăzute de lege.

ART. 27

(1) Oficiul National pentru Cultul Eroilor are in administrare, potrivit legii, bunuri mobile si imobile aparinand domeniului public sau privat al statului.

(2) Oficiul National pentru Cultul Eroilor poate folosi pentru desfasurarea activitatii sale bunuri materiale primite de la persoane fizice si juridice sub forma de donatii si sponsorizari, cu respectarea dispozitiilor legale in vigoare.

ART. 28

Bunurile de orice fel, importate de Oficiul National pentru Cultul Eroilor, folosite pentru constructia, intretinerea sau decorarea mormintelor de razboi si cimitirelor militare sau a operelor comemorative de razboi, sunt scutite de la plata taxelor cuvenite bugetului. Actiunile in justitie pentru valorificarea drepturilor de orice natura ale Oficiului National pentru Cultul Eroilor sunt scutite de taxa de timbru.

ART. 29 - abrogat -

CAP. IV

Responsabilitatile autoritatilor administratiei publice centrale si locale si ale proprietarilor de imobile pe care se afla amplasate morminte sau opere comemorative de razboi

ART. 30

Ministerul Culturii si Cultelor are urmatoarele atributii:

a) avizeaza, prin comisiile de specialitate, documentatiile pentru amplasarea si realizarea de opere comemorative de razboi;

b) avizeaza, prin comisiile de specialitate, documentatiile pentru interventiile asupra mormintelor si operelor comemorative de razboi inscrise in Lista monumentelor istorice;

c) asigura, prin directiile pentru cultura, culte si patrimoniul cultural national judetene si a municipiului Bucuresti, inspectia si controlul propriu la mormintele si operele comemorative de razboi inscrise in Lista monumentelor istorice, privind starea lor de conservare si respectarea avizelor de specialitate emise;

d) sustine programe si proiecte de punere in valoare a mormintelor si operelor comemorative de razboi inscrise in Lista monumentelor istorice, cofinanteaza programe si publicatii pentru animarea culturala si stimularea interesului public fata de acestea;

e) colaboreaza cu Oficiul National pentru Cultul Eroilor pentru organizarea si desfasurarea manifestarilor prilejuite de Ziua Eroilor;

f) solicita cultelor religioase recunoscute de lege participarea la desfasurarea serviciului religios organizat la mormintele si operele comemorative de razboi, cu prilejul manifestarilor oficiale de comemorare a eroilor;

g) alte atributii prevazute de lege.

ART. 31

Ministerul Afacerilor Externe are urmatoarele atributii:

a) negociaza, impreuna cu reprezentantii Oficiului National pentru Cultul Eroilor si ai altor institutii, dupa caz, acordurile interguvernamentale avand ca obiect regimul mormintelor si operelor comemorative de razboi;

b) tine evidenta centralizata a mormintelor si operelor comemorative de razboi romanesti din strainatate; reprezentantele diplomatice si oficiile consulare ale Romaniei din strainatate pastreaza si actualizeaza permanent evidenta mormintelor si operelor comemorative de razboi romanesti aflate pe teritoriul statului unde isi desfasoara activitatea;

- c) organizeaza, prin reprezentantele diplomatice sau oficiile consulare, activitati de cinstire a memoriei militarilor romani cazuti pe teritoriul statelor straine;
- d) sprijina actiunile pe plan extern, organizate si desfasurate de catre Oficiul National pentru Cultul Eroilor;
- e) alte atributii prevazute de lege.

ART. 32

Ministerul Apararii Nationale are urmatoarele atributii:

- a) tine evidenta centralizata a mormintelor si operelor comemorative de razboi aflate in administrarea sa, asigura protejarea lor si isi prevede fondurile necesare in acest scop;
- b) stabileste regulile de desfasurare a ceremonialelor la mormintele si operele comemorative de razboi;
- c) asigura paza la Mormantul Ostarului Necunoscut si stabileste reguli privind organizarea vizitelor si solemnitatilor in acest loc;
- d) participa la ceremonialele organizate la mormintele si operele comemorative de razboi;
- e) pune la dispozitie institutiilor si persoanelor interesate, la cerere, informatiile de care dispune privind mormintele si operele comemorative de razboi;
- f) asigura participarea militarilor la programele care vizeaza valorificarea in plan educativ a memoriei eroilor;
- g) participa la pregatirea si negocierea acordurilor internationale privind regimul mormintelor si operelor comemorative de razboi;
- h) sprijina Oficiul National pentru Cultul Eroilor in indeplinirea atributiilor prevazute de prezenta lege.

ART. 33

Ministerul Administratiei si Internelor are urmatoarele atributii:

- a) tine evidenta centralizata a mormintelor si operelor comemorative de razboi aflate in administrarea sa, asigura protejarea lor si isi prevede fondurile necesare in acest scop;
- b) pune la dispozitie institutiilor si persoanelor interesate, la cerere, informatiile de care dispune privind mormintele si operele comemorative de razboi;
- c) asigura, potrivit legii, ordinea publica la locul de desfasurare a activitatilor comemorative;
- d) la cererea autoritatilor administratiei publice poate asigura paza si ceremonialele la unele morminte si opere comemorative de razboi;
- e) organizeaza ceremoniale militare si religioase la locurile unde se afla cimitire si opere comemorative de razboi, de interes national sau proprii, cu ocazia sarbatorilor legale;
- f) initiaza programe speciale pentru comemorarea Zilei Eroilor;
- g) poate organiza actiuni de strangere de fonduri sau activitati cu caracter filantropic pentru construirea sau intretinerea unor monumente proprii;
- h) colaboreaza cu Oficiul National pentru Cultul Eroilor in vederea protejarii mormintelor si operelor comemorative de razboi din tara;
- i) participa la negocierea si punerea in aplicare a acordurilor interguvernamentale in domeniu.

ART. 34

Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului emite, în conformitate cu dispozițiile legale, avize de specialitate pentru mormintele și operele comemorative de război nou-infiintate.

ART. 35

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului are următoarele atribuții:

- a) inițiază programe de promovare a cultului eroilor în rândurile tinerei generații;
- b) asigură participarea tinerilor la îngrijirea mormintelor și operelor comemorative de război, la taberele organizate și finanțate de Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, precum și la alte activități similare.

ART. 36

Consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București au următoarele atribuții:

- a) țin evidența centralizată a mormintelor și operelor comemorative de război situate pe teritoriul județului sau al municipiului București, după caz;
- b) își prevăd în proiectele bugetelor proprii resursele financiare necesare protejării mormintelor și operelor comemorative de război aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea lor;
- c) colaborează cu consiliile locale pentru protejarea mormintelor și operelor comemorative de război;
- d) iau măsurile legale atunci când constată încălcări ale regimului juridic al mormintelor și operelor comemorative de război;

e) cuprind, în programele de dezvoltare economico-socială și urbanistică, respectiv de amenajare a teritoriului, obiective specifice privind protejarea mormintelor și operelor comemorative de război, elaborează, actualizează, și aprobă documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism care conțin morminte și opere comemorative de război.

ART. 37

Consiliile locale ale comunelor, orașelor și sectoarelor municipiului București au următoarele atribuții:

- a) țin evidența detaliată a mormintelor și operelor comemorative de război situate pe raza lor teritorială și asigură protejarea lor, prevăzându-și în bugete fondurile necesare în acest scop;

b) colaborează cu organizațiile neguvernamentale pentru protejarea mormintelor și a operelor comemorative de război;

c) iau măsurile legale, atunci când constată încălcări ale regimului juridic al mormintelor și operelor comemorative de război;

d) transmit anual Oficiului Național pentru Cultul Eroilor date despre starea de conservare a mormintelor și operelor comemorative de război aflate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale a acestora;

e) elaborează regulamentele de urbanism pentru zonele de protecție a mormintelor și operelor comemorative de război și aprobă planurile urbanistice zonale numai pe baza și în condițiile avizului Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

ART. 38

În scopul protejării mormintelor și operelor comemorative de război, proprietarii și titularii dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra acestora sunt obligați:

a) sa foloseasca si sa intretina, in conditiile legii, imobilele pe care se afla dispuse morminte si opere comemorative de razboi, astfel incat acestea din urma sa nu fie afectate;

b) sa instiinteze in scris Oficiul National pentru Cultul Eroilor, precum si consiliul local al unitatii administrativ-teritoriale de care apartin despre orice modificare sau degradare fizica a mormintelor si operelor comemorative de razboi;

c) sa asigure, in conditiile legii, accesul specialistilor in vederea constatarii starii de conservare si pentru operatiuni de expertizare si de evidenta;

d) sa obtina avizele cerute de lege pentru toate interventiile efectuate asupra mormintelor si operelor comemorative de razboi;

e) sa permita efectuarea lucrarilor de interventie, conservare, consolidare, restaurare, precum si a altor lucrari, in situatia in care acestea sunt initiate si finantate de persoane fizice sau juridice abilitate in conditiile legii;

f) sa asigure, in conditiile legii, conditii de vizitare, fotografiere si filmare;

g) sa comunice, in termen de 30 de zile, Oficiului National pentru Cultul Eroilor sau, dupa caz, primarului localitatii respective orice schimbare a titularului dreptului de proprietate, de administrare ori al altor drepturi reale, dupa caz, asupra imobilelor pe care se afla dispuse morminte si opere comemorative de razboi;

h) sa instiinteze in scris consiliul local al unitatii administrativ-teritoriale despre intentia de a instraina imobilele pe care sunt amplasate morminte sau opere comemorative de razboi, in vederea exercitarii dreptului de preemtiune al statului, conform art. 9;

i) să asigure integritatea și protecția mormintelor și operelor comemorative de război pe care le deține/administrează, să ia măsuri pentru apărare împotriva incendiilor, să asigure efectuarea lucrărilor de conservare, consolidare, restaurare, reparații curente și de întreținere a acestora;

j) să comunice Oficiului Național pentru Cultul Eroilor orice schimbare a titularului dreptului de proprietate, de administrare sau a altor drepturi reale, după caz, asupra mormintelor și operelor comemorative de război pe care le dețin;

k) să notifice viitorul proprietar, chiriaș sau concesionar despre regimul juridic al mormintelor și operelor comemorative de război pe care le dețin, precum și obligația privind folosința mormintelor și operelor comemorative de război.

CAP. V

Comemorarea eroilor neamului

ART. 39

Se proclama Ziua Eroilor, sarbatoare nationala a poporului roman, cea de-a patruzecia zi de la Sfintele Pasti, Ziua Inaltarii Domnului Isus Hristos, potrivit traditiei romanesti.

ART. 40

In capitala Romaniei se pastreaza Mormantul Ostasului Necunoscut, care aminteste de eroii anonimi cazuti pentru binele patriei.

ART. 41

Mormantul Ostasului Necunoscut este administrat de Consiliul General al Municipiului Bucuresti.

ART. 42

(1) La Mormantul Ostaşului Necunoscut se depun flori, jerbe sau coroane de flori.

(2) Flacăra de candelă arde în permanență și nu poate fi stinsă sau reaprinsă decât cu aprobarea Guvernului României.

ART. 43

(1) La Mormantul Ostaşului Necunoscut Guvernul organizează ceremonii oficiale de Ziua Națională a României, Ziua Eroilor și Ziua Armatei. În aceste zile orice alte activități comemorative sunt permise numai după terminarea ceremoniei oficiale.

(2) Instituțiile statului pot organiza ceremonii oficiale la Mormantul Ostaşului Necunoscut cu prilejul altor date importante pentru istoria națională, cu ocazia unor vizite ale unor delegații străine și a altor acțiuni oficiale, cu înștiințarea Comandurii Garnizoanei București.

ART. 44

(1) Cetățenii români decedați în condițiile prevăzute la art. 2 alin. (1) și la art. 3 se comemorează fără nici un fel de discriminare.

(2) Fiecare dintre cei decedați trebuie comemorat individual, după nume, fie pe însemnul de capăt, fie printr-o inscripție pe un însemn memorial comun.

ART. 45

(1) Festivitățile din țară și din străinătate, dedicate memoriei eroilor României, se desfășoară pe baza unui program elaborat de Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, în colaborare cu toate instituțiile statului care pot contribui la asigurarea caracterului solemn al activităților din Ziua Eroilor și la buna lor desfășurare.

(2) Personalitățile din conducerea statului vor fi prezente la locurile reprezentative și cu mare încărcătură simbolică pentru sacrificiul făcut de cetățenii țării pentru dobândirea și păstrarea independenței naționale, a unității statale, pentru apărarea suveranității naționale, menținerea ordinii de drept și siguranței naționale.

(3) Autoritățile administrației publice locale vor organiza programe proprii de comemorare cu sprijinul și cu participarea reprezentanților autorităților centrale și ai cultelor religioase din teritoriu.

(4) Festivitățile de comemorare vor fi programate să înceapă după oficierea serviciului religios în lăcașurile de cult.

(5) Activitățile pentru comemorarea eroilor României în străinătate sunt organizate de către Ministerul Afacerilor Externe, prin reprezentanțele diplomatice sau oficiile consulare ale României care își desfășoară activitatea în statele respective, în colaborare cu alte instituții sau organizații interesate, după caz.

ART. 46

Finanțarea activităților de comemorare a eroilor se face din bugetul de stat prin bugetul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, pentru activitățile organizate de acesta, din bugetele unităților administrativ-teritoriale, pentru activitățile organizate de acestea, sau din resursele proprii ale altor categorii de organizatori, după caz.

CAP. VI

Sanctiuni

ART. 47

Încălcarea dispozițiilor prezentei legi atrage, după caz, răspunderea administrativă, contravențională, civilă sau penală.

ART. 48

(1) Constituie contravenție la regimul mormintelor și operelor comemorative de război și se sancționează cu amendă de la 500 lei la 1.000 lei depunerea la Mormântul Ostașului Necunoscut a altor obiecte decât flori, coroane, jerbe de flori sau alte obiecte demne de cinstirea memoriei celor prevăzuți la art. 2-4.

(2) Constituie contravenție la regimul mormintelor și operelor comemorative de război și se sancționează cu amendă de la 2.000 lei la 3.000 lei stingerea sau reaprinderea flăcării candelii de la Mormântul Ostașului Necunoscut fără aprobarea Guvernului României.

(3) Constituie contravenții la regimul mormintelor și operelor comemorative de război și se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 5.000 lei următoarele fapte:

a) desfășurarea, în zonele de protecție a mormintelor și operelor comemorative de război, a manifestărilor care, prin poluarea sonoră sau vizuală pe care o produc, pot impieta asupra respectului datorat celor morți, precum și asupra sentimentelor rudelor venite să se reculeagă;

b) neprecizarea în certificatul de urbanism a necesității obținerii avizului Oficiului Național pentru Cultul Eroilor pentru lucrările propuse la mormintele și operele comemorative de război sau în zonele de protecție a acestora.

(4) Constituie contravenții la regimul mormintelor și operelor comemorative de război și se sancționează cu amendă de la 3.000 lei la 5.000 lei următoarele fapte:

a) organizarea de activități comemorative la Mormântul Ostașului Necunoscut cu ocazia Zilei Naționale, Zilei Eroilor și Zilei Armatei, înainte sau concomitent cu ceremoniile oficiale, fără autorizările prevăzute de lege;

b) interzicerea dreptului de vizitare sau u de fotografiere a mormintelor și operelor comemorative de război de către proprietarii sau titularii dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra acestora.

(5) Constituie contravenții la regimul mormintelor și operelor comemorative de război și se sancționează cu amendă de la 7.000 lei la 10.000 lei și obligarea la suportarea cheltuielilor făcute pentru aducerea operelor comemorative de război la starea lor inițială următoarele fapte:

a) înhumarea persoanelor decedate, altele decât cele prevăzute la art. 2-4, în spațiile destinate mormintelor de război sau în zona de protecție a acestora;

b) construirea și amplasarea de noi monumente comemorative, plăci, cenotafuri, cruci sau orice construcție ridicată pe spațiul destinat mormintelor de război sau în zona de protecție a acestora fără avizul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

(6) Constituie contravenții la regimul mormintelor și operelor comemorative de război și se sancționează cu amendă de la 5.000 lei la 10.000 lei următoarele fapte:

a) strămutarea operelor comemorative de război fără aprobările legale;

b) construirea, modificarea, restaurarea sau orice intervenție asupra operelor comemorative de război fără aprobările și avizele prevăzute de prezenta lege;

c) neîndeplinirea atribuțiilor legate de executarea lucrărilor de îngrijire, conservare și punere în valoare a mormintelor și operelor comemorative de război, de îndată ce s-a constatat necesitatea acestor lucrări, precum și împiedicarea executării lor;

d) reamenajarea mormintelor și operelor comemorative de război prin efectuarea neautorizată de inscripții, înscrisuri, desene sau orice alte acțiuni care conduc la schimbarea datelor istorice ori a înfățișării operelor comemorative de război. Plata cheltuielilor făcute pentru aducerea operelor comemorative de război la starea lor inițială se suportă de către cei vinovați;

e) introducerea animalelor, pentru păscut sau adăpost, în cimitirele de război;

f) eliberarea autorizațiilor de construire sau de desființare ale mormintelor și operelor comemorative de război sau eliberarea autorizațiilor pentru lucrări în zonele de protecție ale mormintelor și operelor comemorative de război fără avizul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

ART. 49

Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac reprezentanții Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, pentru contravențiile săvârșite pe întreg teritoriul național de către persoanele fizice sau juridice de drept public ori privat, sau de către primar și imputernicitii acestuia, pentru contravențiile săvârșite pe teritoriul unității administrativ-teritoriale de către persoane fizice sau juridice de drept privat, altele decât cele din aparatul propriu de lucru.

ART. 50

Contravențiilor prevăzute la art. 48 le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările ulterioare.

CAP. VII

Dispoziții tranzitorii și finale

ART. 51

Organizațiile neguvernamentale cu personalitate juridică de drept privat fără scop lucrativ care au ca obiect de activitate protejerea mormintelor și operelor comemorative de război vor continua să funcționeze cu respectarea dispozițiilor prezentei legi.

ART. 52

(1) Oficiul Național pentru Cultul Eroilor va prelua de la Muzeul Militar Național în administrare Arhiva "Cultul Eroilor", în termen de 90 de zile de la înființarea sa.

(2) Oficiul Național pentru Cultul Eroilor este continuatorul de drept și preia tradițiile istorice ale Societății «Mormintele Eroilor Căzuți în Război», unica instituție de stat din România cu atribuții în domeniul mormintelor și operelor comemorative de război, care a funcționat în perioada 1919-1948, în subordinea Ministerului Apărării Naționale.

ART. 53

În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va aproba, prin hotărâre, Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

ART. 54

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Pe aceeași dată se abrogă Decretul Consiliului de Stat nr. 117 din 23 octombrie 1975 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 111 din 30 octombrie 1975, Legea nr. 48/1995 privind proclamarea Zilei Eroilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 107 din 31 mai 1995, precum și orice alte dispoziții contrare.
